

15. 2. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Fotografie dětí na sociálních sítích - právní aspekty

Sedm z deseti rodičů v Česku sdílí v online prostoru informace o svých dětech. Vyplývá to z výzkumu Sharenting u českých rodičů. Studii provedlo Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci společně se společností Microsoft a zapojilo se do ní celkem 2 481 rodičů.[1]

Získaná data ukazují, že informace o svých potomcích sdílí v online prostoru 69 procent českých rodičů. Fotografie, na nichž je rozpoznatelný obličej dítěte, pak online běžně vystavuje 64,7 procent dotázaných. Sdílí se nejen fotografie, ale také videa ze soukromí dětí, jejich trapné momenty, emoce, momentky z běžného života, dokonce i fotografie, ze kterých je patrné, že děti ani sami neví, že jsou zachyceny na fotografii nebo videu.

Rodiče však nedomýšlí, co takové sdílení může dětem způsobit až vyrostou a budou vnímat svou osobnost. Zcela také ignorují rizika spojená se zveřejňováním osobních atributů.

OBLIČEJ DÍTĚTE

Obličej dítěte patří k velmi citlivým údajům - umožňuje přesnou identifikaci, snadnější manipulaci s dítětem, může vést až k vydírání nebo kybergrooming (zneužití důvěry dítěte a zpravidla jeho vylákání na osobní schůzku).

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Mnozí lidé mají problém se identifikovat, ale u dětí jim to nevádí. Z profilu lze seznat příjmení a ve spojení se jménem dítěte, pak máte celé jméno. Většinou je zaznamenáno i datum narození, dále kde je dítě vedeno do první třídy, jaké navštěvuje kroužky, co má rádo atp. Při projetí profilu rodiče pak máte o dítěti naprostý přehled.

OBNAŽENÉ DĚTI

6,7 procenta respondentů ve studii odpovědělo, že někdy zveřejnili fotografie, na kterých byly jejich děti částečně obnažené a rozpoznatelné podle obličeje (např. dítě v plavkách u bazénu). Riziko zneužití je v takových případech ještě vyšší. Podle studie Univerzity Palackého v Olomouci Rodič a rodičovství z roku 2018 pětina respondentů pro tento výzkum uvedla, že sdílí fotografie, na kterých jsou jejich děti částečně obnaženy, a je možné určit jejich identitu. 3,5 procenta rodičů připustilo, že na internetu sdíleli fotografie svého obnaženého dítěte v novorozeneckém či kojeneckém věku.[2]

SOUHLAS

V rámci výzkumu byli rodiče dotázáni, zda žádají souhlas dětí s publikováním fotografií či videí, kde jsou zachycené. Snímky, které chtějí na internetu sdílet, ukazuje svým dětem jen asi pětina rodičů. Dalších 16 procent se na souhlas ptá nepravdělně. Naopak 10-15 procent rodičů publikuje fotografie a videa dětí zcela bez jejich souhlasu. Děti do pěti let nejsou schopny vyjádřit svůj názor na sdílení, ani si důsledky neumí představit, možnost souhlasu se zde tedy ani nedá předpokládat, i

přesto téměř 40 procent rodičů zveřejní fotografie dětí ve věku do jednoho roku, někteří včetně porodu.

SDÍLENÍ FOTOGRAFIÍ CIZÍCH DĚTÍ

Dle výsledku výzkumu přibližně třetina rodičů sdílí fotografie a videa zachycující děti jiných rodičů bez jejich souhlasu. Tedy tito rodiče ani neví, že fotografie jejich dětí jsou veřejně sdíleny.

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST

Jak se na sdílení fotografií (oversharenting – nadměrné používání sociálních médií rodiči) dívá právo? Každý člověk od svého narození má právo na ochranu své osobnosti, tedy svého soukromí, jména či podoby. Rodiče mají povinnost v rámci rodičovské odpovědnosti chránit osobní údaje svých vlastních dětí, zajistit jejich bezpečnost a zdravý a ničím nerušený vývoj jejich osobnosti. Avšak sdílení citlivých či osobních údajů nezletilých dětí může být v rozporu se zajištěním soukromí dětí a může ohrozit jejich bezpečnost zneužitím zveřejněných materiálů. Již také existuje řada studií, ze kterých vyplývá, že vystavování nezletilých veřejnosti poškozují jejich duševní zdraví.

Nejčastějšími platformami pro sdílení fotografií či videí jsou WhatsApp, Messenger, Facebook, Instagram a YouTube, případně veřejné fotogalerie a email. Lze pochopit touhu pochlubit se vlastním dítětem, ale je to nutné ve skupině 2 000 přátel, kdy tento počet už nemůže představovat blízké přátele? A je nutné tyto fotografie zveřejnit na instagramovém účtu o 100 000 sledovatelů? Sami rodiče ve výzkumu popisovali také špatné zkušenosti z online prostoru – nejčastější to byly negativní komentáře, uvedli ale i zkušenosti se zesměšňováním, zneužitím fotografií, dokonce i vyhrožováním a vydíráním.

Nelze zasahovat do rozhodovací pravomoci rodičů ohledně výchovy svých dětí, pokud jejich jednání nezasahuje vážným způsobem do života nezletilých dětí. Patří tam i nadměrné rozkrývání soukromí nezletilého dítěte? Když rodiče v této otázce nejsou ve shodě, v případech rozvedených rodičů, rodič, který nesouhlasí s veřejným sdílením fotografií a citlivých informací o dítěte, obrací se na OSPOD, který ve většině případů druhého rodiče vyzve k nápravě stavu a poučí ho, že druhý rodič s tímto jednáním nesouhlasí. Pokud rodič přesto pokračuje ve svém jednání, je možné se obrátit na soud. Soud tedy může, je-li to v zájmu nezletilého, uložit rodiči povinnost zdržet se zveřejňování podoby nezletilého na sociálních sítích. Rovněž samo dítě, dostane-li se do věku, kdy je schopno samo vyjádřit svůj názor, má právo obrátit se na OSPOD a soud a vymoci si ochranu, pokud rodiče nerespektují jeho právo nebyť součástí veřejného prostoru. V zahraničí ostatně žaloby dětí (zletilé i nezletilé) na své rodiče již podány a projednány soudem byly (Rakousko, Velká Británie, Nizozemí – zde prarodič žalován rodičem).

Jak je to v případě influencerů, kteří používají děti jako prodejní artikl?

Děti jako zboží na sociálních sítích

INSTAGRAM

Velmi často je motivem rodičů zveřejňovat podobiznu a soukromí dítěte vlastní touha po uznání (a získání liků, komentářů a nových sledujících, protože děti „táhnou“) a potom vidina zisku. Taky dítě napravuje reputaci a slouží jako štít proti negativním komentářům. Dítě může zvýšit sledovanost daného příspěvku a přitáhnout pozornost lidí i médií. Ještě vyšší monetarizace dětí pak představuje jejich angažovanost v propagaci. Dítě je v postýlce určité viditelné značky, dítě sedí na nočníku určité značky. Dítě je mazáno skvělým dětským krémem určité značky, dítě jí přesnídávky určité značky. Když je starší, obléká se a obouvá se do určitých značek, v první školní den má nejlepší školní batoh určité značky. Následuje pobyt ve wellness, kde si to dítě velice užilo. O některých

dětech tak ve veřejném prostoru sledující a díky bulváru, téměř celá republika, ví vše podstatné. Dítě se tak bez svého souhlasu stává automatem na propagaci. I zde lze mít hranice a oddělit reálný život dítěte od virtuálního matrixu, stejně tak lze prostředky, které vydělalo dítě za propagaci, dítěti spořit. Kde ale míra není a dítě je vystaveno dennodennímu sledování a hodnocení sledujících (vzhled - váha dítěte, oblečení dítěte, chování dítěte, rady k výchově apod.), případně je rozkrývána dokonce jeho intimní sféra (např. dnes se mi syn svěřil, že má holku, ale psst - na účtu o tisících sledujících) či zdravotní údaje (tak mi držte palce, jdeme na vyšetření k paní doktorce, už jste se setkali s tím, že má vaše dítě ADHD?). Stejně tak referování o soudních sporech o péči o děti a jejich vztahu s rodiči je soukromou informací.

Česká právní úprava umožňuje obranu proti těmto excesům, ať prostřednictvím ochrany osobnosti dle občanského zákoníku, tak GDPR. Lze si položit otázku, zda by sdílené informace mohly být zveřejněny o zaměstnanci nebo jiné třetí osobě. Pokud je odpověď záporná, pak by tato data neměla kolovat ani o dítěti. Influenceri, kteří publikují své vlogy s rodinnou tematikou by pak měli upozornit, zda se jejich nezletilé děti nestaly nedobrovolnými účastníky reality show a zodpovědět si otázku, zda by žili v domě, který je celý skleněný a každý do něho vidí - do kuchyně, koupelny, ložnice, stejně tak tam totiž vidí jejich mobilní telefon zapnutý téměř celý den a následně jejich sledující. Dítě může za několik let zjistit, že návštěva u zubaře jako téma vlogu na 30 minut obsahovala jeho slzy, zhroucení, strach a spolužáci si to náramně užijí.

JUDr. Eva Ondřejová, LL.M., PhD.,
advokátka

[Advokátní kancelář ONDŘEJOVÁ](#)

Příčná 8
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777 086 287
e-mail: eva.ondrejova@ondrejova.cz

[1] Odkaz na studii >>> [zde](#).

[2] Odkaz na studii >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)